

Het verhaal achter een foto

Eén foto kan veel teweeg brengen, zo blijkt uit het verhaal van de hier afgebeelde tjotter. Robin van Son vond deze foto van tjotter met gestreken mast in de collectie van het Zuiderzeemuseum. Zou dit niet de Twa Sisters kunnen zijn, die in 1888 gebouwd werd door Eeltjebaes?

Het bijzondere aan de *Twa Sisters* is dat ze een grijs boeisel heeft met witte biezen. Robin deelt deze foto daarom met de huidige eigenaar, Siebe Haagsma. Die ziet al snel aan allerlei details dat het niet zijn tjotter is. Vervolgens komt de tjotter *Vrouwe Anna Beatrijs* in beeld. Deze had vroeger ook een grijs boeisel met witte biezen. Robin neemt ook contact op met de huidige eigenaar van de *Vrouwe Anna Beatrijs*, Folmer Kamminga en deelt vervolgens de foto in een Facebook-groep van eigenaren van kleinere houten ronde jachten. Er ontstaat een boeiende en levendige discussie over allerlei wetenswaardigheden van de tjotter. In de mail-wisseling tussen de diverse liefhebbers, die volgt op de oproep van Robin, komen er ook persoonlijke herinneringen naar boven. Deze kleuren een deel van het verleden van de tjotter gedetailleerd in en maken duidelijk dat zo'n scheepje meer is dan een "ding" om mee te varen, het is emotie!

Ex 'Snoek', ex 'De Klomp'

De *Vrouwe Anna Beatrijs* is in 1907 gebouwd door Lantinga in IJlst voor P. Kuiper in Workum. Ze kreeg toen de naam *Snoek*. Het scheepje was geschilderd in Workumse kleuren, grijs en wit. Ze is tot ongeveer 1947 in bezit geweest van de familie Kuiper. Daarna werd de tjotter een verhuurschip in Grouw en heette *De Klomp*. Het was een gebruikboot, grauw grijs geveerd daar wat nu groen en wit is, totaal geen opsmuk.

In 1956, toen het Stamboek al een paar jaar veel aandacht kreeg, ontfermde de familie Van der Sijp, een bekende naam in de wereld van de ronde jachten, zich over het scheepje en kreeg ze haar huidige naam. In 1960 krijgt W.H. Fortuin van de secretaris van de SSRP de opdracht opmetingen en tekeningen van de tjotter te maken. Deze tekeningen worden opgenomen in de eerste uitgave van het boek *Ronde en Platbodemjachten* van Mr. Dr. T. Huitema in 1962.

Details

Bij het goed bestuderen van de foto kwamen er een aantal leuke details naar boven. De familie Van der Sijp is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het huidige snijwerk op het roer dat dateert van rond 1965. Er stond eerst niks op het roer. Maar het blanke roer paste niet echt bij een versierde tjotter. Het kan zijn dat Kuiper het roer ooit verloren heeft en dat het blanke roer een vervanging was. Naar aanleiding van wat de familie Van der Sijp aantrof in het boek van Huitema, is toen een afbeelding overgenomen. Dat werd een hele klus met ouderwets overtrek-papier en daarna vergroten. De familie heeft de versiering zelf thuis (met het roer op de eetkamertafel) uitgesneden.

Volgens overlevering was het ook mevrouw Alphen de Veer-Van der Sijp die de grijze boeïsel heeft laten overschilderen in een meer traditionele kleur, de grondverftint stond haar niet aan.

De *Vrouwe Anna Beatrijs* bij de Noorderbrug in Workum rond 1952 (Coll. Zuiderzeemuseum)

Bij een latere restauratie door Martijn Perdijk in Heeg kwamen resten van de grijze verf overigens weer naar boven.

De tjotter had vlak achter de mast een kist staan. De *Twa Sisters* had oorspronkelijk ook zo'n kist, die voor etenswaren en als opbergkist werd gebruikt. Op beide tjotters heeft de kist plaats moeten maken voor de motor met ombouw. Ook de mastbout op deze Lantinga tjotter ligt op dezelfde manier op de mastkoker als bij de schepen uit Joure. Meestal gebruikte Lantinga een mastbout die door de mastkoker heen liep.

De *Vrouwe Anna Beatrijs* in 1990, let op de versiering op het roer. (Archief SSRP)

Details van de botteloef (uit de periode voor de bouw in 1907, waarschijnlijk van een oude Van der Zeetjotter), mastgewicht en de mik zijn de details die de identificatie makkelijk maken. Dat er zoveel gelijkenis is tussen de *Twa Sisters* en de *Vrouwe Anna Beatrijs*, behalve de kleur op de boeïsel, is nieuw. Het verhaal van de roerversiering geeft de betrokkenheid van de eigenaren bij de tjotter aan. Zo zie je maar hoe scherp je moet zijn in het waarnemen van details en hoe makkelijk je iets voor waar aanneemt. Maar dit verhaal is nog niet af!

JAN EISSENS, STAMBOEKBEHEERDER
STAMBOEK@SSRP.NL

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid. Administratie: Rita Eissens - van Goor. Stamboekbeheer: Jan Eissens. Tel. 050-4094094 E-mail: administratie@ssrp.nl